

Розвиток бухгалтерського обліку

Вступ

- ❖ Історія бухгалтерського обліку налічує майже 6 тисяч років. Облік називали таємницею богів, а цифри і до цього часу – сакральний елемент буття. Батьківщиною бухгалтерського обліку вважається Древній Єгипет. Початок сучасному обліку було покладено в Лідії. У письмових джерелах, що збереглися до наших днів, згадується давньогрецький спосіб викреслювання записаної раніше інформації. Так, до прикладу, враховували борги з податків та їх погашення. Завдяки грекам в Стародавньому Римі з'явилися банки і пов'язана з ними термінологія.
- ❖ Основоположником же бухгалтерського обліку у вигляді, близькому до того, яким ми його звикли бачити, вважається Пачолі, Лука (1445 -1509) – визначний математик з Італії. Тоді ж і з'явився термін «бухгалтер». З того часу бухгалтерський облік розвивався як наука, а робота бухгалтера набула суспільної ваги.

**Фра Лука Бартоломео
де Пачоли
(1445—1517)**

Кредит і дебет

Одним з найважливіших принципів у Пачолі виступала двоїста запис. Математик дотримувався позиції, що кожна господарська операція повинна бути відображена як в дебеті, так і в кредиті. Такий підхід переслідує такі цілі:

Контроль над правильністю фіксування фактів господарської діяльності.
Встановлення розміру капіталу власника без інвентаризації.
Визначення фінансового результату.

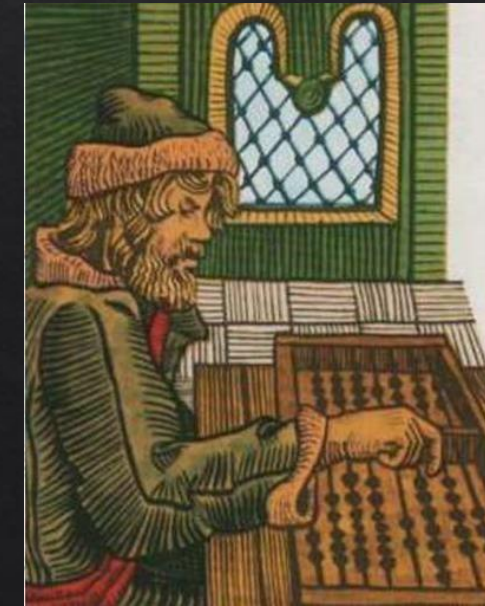

***«Без бухгалтерського обліку світ
був би не керований і люди не
могли б зрозуміти один одного.»***

Ф. де Ескабар

Зародження української держави та обліку на її території

- ◆ Київська Україна-Русь як держава, виникла в IX столітті, у 882 р. На території цієї держави близько півтора століття використовувались примітивні прийоми обліку, пов'язані зі збором данини (шкірами, воском, медом) та обліком торгових оборотів.
- ◆ Ведення обліку в ті часи знаходилося безпосередньо в підпорядкуванні печатника.
- ◆ Записи у той час робили на пергаменті (тонкій шкірі); писали чорнилом, виготовленим з дубової або вільхової кори, вишневого клею, борщу, квасного меду. Знаряддям письма було гусяче перо. Вже тоді писали українською мовою, а з іноземними купцями листувались грецькою та латинською мовами.
- ◆ Комірниками при княжому дворі були стольник і ключник. Комірники несли матеріальну і кримінальну відповідальність за збереження довірених їм цінностей.

❖ Поштовхом у розвитку культури, освіти і облікової науки в Київській державі стало християнство. Так, ідеї української бухгалтерії зародились в монастирях під впливом візантійської наукової думки. Відповідна підготовка людей, які займались обліком та іншою писарською роботою, здійснювалась в монастирях. Там була сконцентрована вся наукова думка, відкривались школи, навчались веденню обліку і записів.

❖ Облік в монастирях був організований за принципом камеральної форми. Об'єктами обліку була готівка, доходи, видатки, а також дебіторська і кредиторська заборгованість. У цей період в Україні переважала проста бухгалтерія, хоча почали з'являтися паростки застосування подвійного запису.

- ◆ Свої корективи в економічні відносини того часу і, відповідно, в облік вніс період татаро-монгольського іга, який призвів до занепаду Київської держави і перенесення центру східнослов'янської культури на Галицько-Волинське князівство. Татари нав'язали свої облікові правила, докорінно змінили податкову політику, запровадили подушне оподаткування.
- ◆ В цей період в державі формувався принцип: кожна людина – об'єкт обліку, вона є підзвітною владі.

Розвиток обліку в Україні в кінці XV-хІХ ст.

- ◆ Ренесансний процес в Україні відбувався під впливом козацтва, яке виступило в ролі духовного лідера народу, захисника православної церкви.
- ◆ Джерелами доходів Війська Запорізького були: військова здобич, зовнішня та внутрішня торгівля, продаж вина, платня від перевезень, подимний податок, а також королівська платня грошима і натурою та регалії (розподіл між куренями рибних і звіриних ловів, сіножатей). Все це вимагало добре організованого обліку.

Облік майна, доходів і видатків у Запорізькій Січі вів скарбник січового скарбу (шафар) та його апарат, до якого входили: два шафари, два підшафарії та кантаржей (хранитель мір і ваг). Облік доходів і видатків вели скарбник і його підлеглі у спеціальних книгах, чорнилом за допомогою гусячого пера. Окремо велась книга обліку касових операцій і матеріальних цінностей. В ужинних та обмолотних книгах відображався вихід урожаю, списання продуктів відображалось записами в спеціальній “столовій книзі”. Завершувались облікові роботи складанням звіту який подавався кошовому отаманові та Козацькій Раді.

- ◆ З початку XVI і до середини XVII ст. в Україні панували ідеї італійської бухгалтерської школи. В Україні в ті часи уже були добре відомі праці Л. Пачолі “Трактат про рахунки і записи”, В. Котрулі “Про торгівлю і досконалого купця”, які широко використовувались особами, які вели облік.
- ◆ Під час колоніального панування на заході України Австро-Угорської імперії та Російської імперії на сході визначним був вплив німецької бухгалтерської школи, яка об'єднувала Німеччину, Австро-Угорщину та німецькомовну частину Швейцарії, на становлення молодшої російської бухгалтерської школи.
- ◆ У Російській імперії (частиною якої була Україна) широкого розповсюдження бухгалтерія набула в Новгороді, Пскові – містах, які мали постійні торговельні зв'язки з Заходом. Але термін „бухгалтер” з'явився лише в другій половині XVIII ст.
- ◆ Систему бухгалтерського обліку, зокрема в торгівлі, регламентував Банкрутський статут від 1800 р. За ним торгівля розподілялась на три види: оптову, роздрібну та дрібну. Обов'язковими обліковими реєстрами за статутом були: товарна, касова та розрахункова книги. Операції з оптової торгівлі обов'язково велись за подвійною бухгалтерією, а роздрібною – за простою. Тому в оптовій торгівлі додатково застосовувались: журнал хронологічних записів, книга вихідної кореспонденції, книга вихідних фактур і Головна книга.

Бухгалтерський облік в Україні в ХХ ст.

Бухгалтерський облік в Українській радянській соціалістичній республіці.

- ◆ Новий етап відродження облікової думки в Україні розпочався у 1918 р., коли ЦВК видав основні положення з обліку майна. У цей час з'явилися різні новаторські пропозиції. На арені з'явилися нові вчені-економісти з обліку.
- ◆ Протягом 20-х років ХХ ст. дослідження охоплювали історію бухгалтерського обліку, розвиток облікової професії, професійну етику, облікову політику, стандарти та загальні питання звітності, методологію наукового дослідження, соціальну роль бухгалтерського обліку.

Розвиток бухгалтерського обліку в незалежній Україні.

- ❖ На початку 90-х рр. ХХ ст. в Україні відбулося реформування власності та перехід до ринкової економіки. У зв'язку з цими перетвореннями бухгалтерський облік об'єктивно потребував методологічного удосконалення відповідно до нових вимог, що висувались до національної системи обліку.
- ❖ Про необхідність реформування бухгалтерського обліку в Україні говорилося ще з самого початку набуття Україною незалежності.
- ❖ Головним завданням трансформації національної системи бухгалтерського обліку було прискорення процесу її приведення відповідно до вимог ринкової економіки і міжнародних стандартів бухгалтерського обліку. Прийняття 16 липня 1999 р. Закону України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” стало важливою подією в економічному житті країни.

Закон України Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні

- ◆ Принципи бухгалтерського обліку реалізуються через національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку, які затверджує МФУ.
- ◆ Головна основа стандартів, закладена в Законі, – це правдиве відображення фінансового стану підприємства і його результатів. В українських П(С)БО дотримано вимог використання міжнародних стандартів фінансової звітності як базової основи. Але оскільки міжнародні стандарти не домінують над українським законодавством, то враховано економіко-правовий стан і традиції нашої країни.

Висновок

Отже, бухгалтерський облік на всіх його етапах розвитку забезпечував необхідну значущу інформацію для контролю за збереженням і ефективним використанням грошових та матеріальних засобів, за ходом господарських процесів та їх результатами.

**ДЯКУЮ
ЗА УВАГУ!**

